

Liite 12

Joukokylän ja Kempasvaaran rakennuskannan tarkistus
2025, Ramboll Finland Oy

**Tervakankaan tuulivoimahanke
Joukokylä-Kempasvaara,
Puolanka
RAKENNUSKANNAN TARKISTUS**

11/2025

Tervakankaan tuulivoimahanke Joukokylä-Kempasvaara, Puolanka rakennuskannan tarkistus

Työn tilaaja

Tervakankaan tuulivoimapuisto Ky,
Erikoissijoitusrahasto UB uusiutuva Energia

Laatija

Ramboll Finland Oy
Niemenkatu 73
15140 Lahti
P +358 20 755 611
www.ramboll.fi

Laura Kämäräinen, rakennusarkkitehti (AMK)
Tiina Heikkilä, insinööri (AMK)

Kannen kuva

Joukokylän Rantala, Laura Kämäräinen

Suoritusajankohta

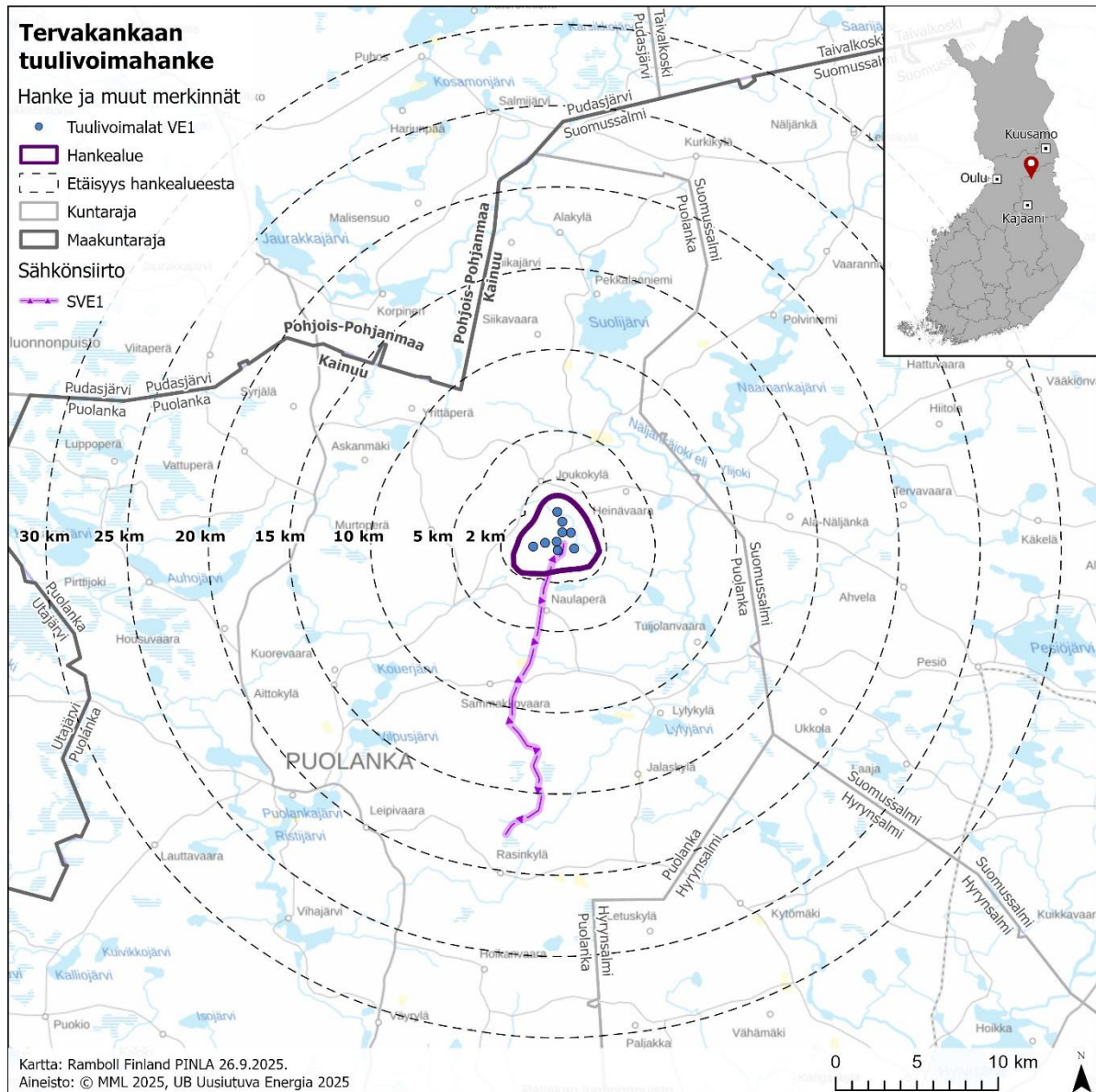
Työ on suoritettu ajalla elokuu 2025 – marraskuu 2025

Päiväys

14.11.2025

1. Selvitystyön tausta ja tarkoitus

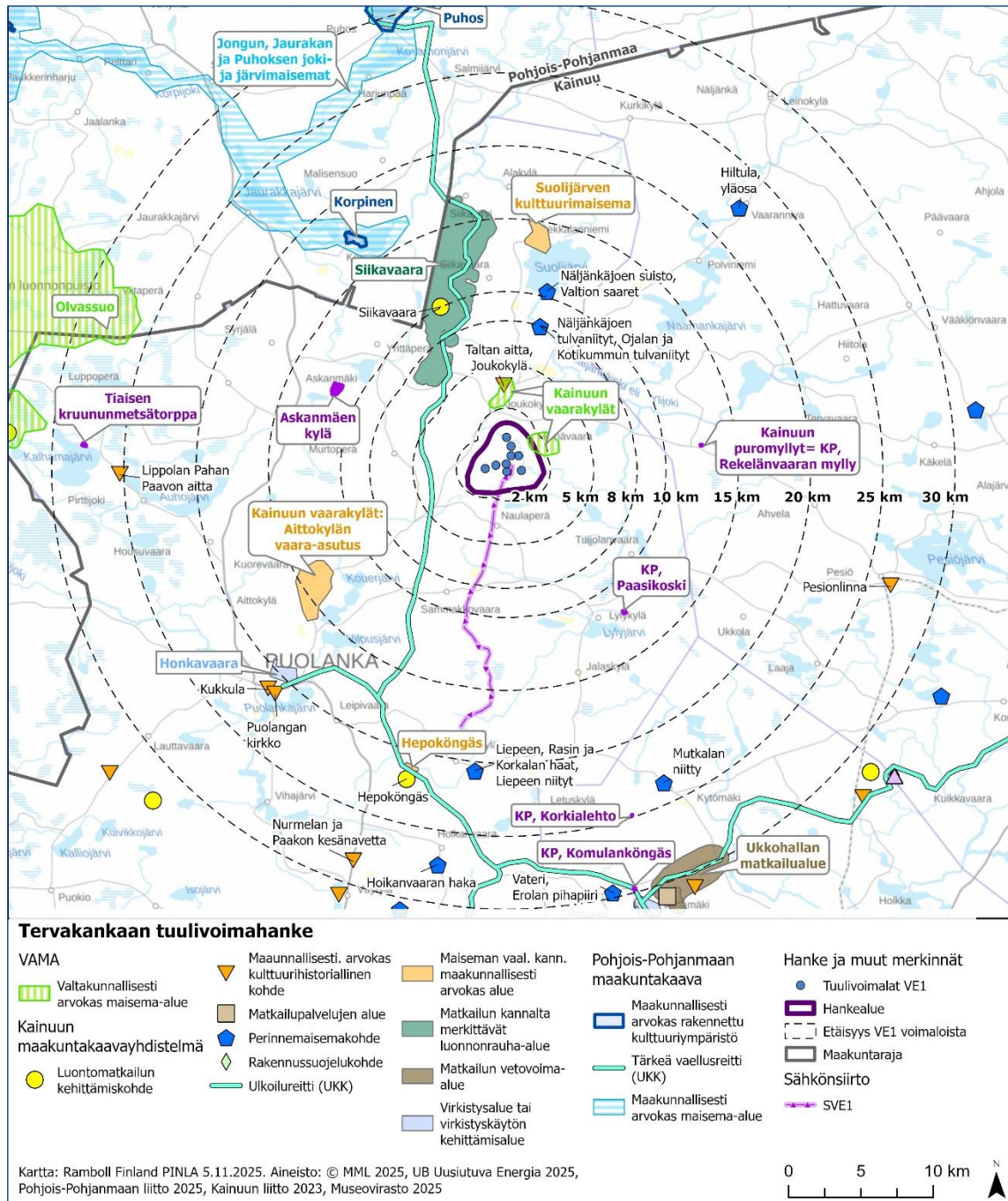
Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energian hankeyhtiö Tuulivoimapuisto Tervakangas Ky suunnittelee Puolangan kunnan Tervakankaan alueelle tuulivoimahanke. Hankealue sijaitsee Joukokylän eteläpuolella, noin 20 kilometriä Puolangan keskustasta koilliseen. Hankealueen sijainti on esitetty seuraavalla kartalla (Kuva 1-1).

Kuva 1-1. Hankealueen sijainti.

Hankealuetta lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on kaksiosainen Kainuun vaarakylät (VAMA). Kohteen eteläisempi osuus sijaitsee länsireunaltaan hankealueella ja pohjoisempi osuus noin 1 km hankealueesta pohjoiseen. (Kuva 1-2).

Kainuun vaarakylät Joukokylä ja Kempasvaara ovat arvokkaita esimerkkejä kainuulaisesta vaara-asutuksesta, jonka perinteinen rakenne hahmottuu maisema-alueella hyvin. Joukokylän ja Kempasvaaran maisemalliset arvot perustuvat avoimina pysyneisiin laki- ja rinnealoihin, joiden yli aukeaa pitkiä näkymiä ympäröivään metsä- ja vaaramaisemaan. Kylien jälleenrakennuskaudelle painottuva rakennuskanta on pääsääntöisesti hyvin hoidettua. (VAMA).

Kuva 1-2. Hankealueen ja sähkönsiirron lähiympäristössä sijaitsevat maiseman ja kulttuuriympäristön valtakunnalliset sekä maakunnalliset arvokohteet.

Puolangan kulttuuriympäristöohjelmaan on koottu kunnan kohteista sen hetkinen ajantasainen tieto toimenpiteitä varten. Ohjelmassa nostetaan esiin inventoidut kohteet, inventoidut muinaismuistokohteet ja perinnemaisemat. Julkaisun tietoja kirjattiin vuosina 2000–2003 ja se julkaistiin 2004. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

Kempasvaaran hankealuetta lähimmät kylittäin inventoidut rakennukset sijaitsevat Kempasvaaralla, hankealueesta koilliseen. Rakennukset ovat Aittola, Alkula, Heikkilä, Ketola, Lamponen, Marjola, Tenhola ja Äkölä. Joukokylän inventoidut rakennukset ovat Korkea, Talta, Rantala, Raitala ja Toivola.

Tuulivoimahankkeen YVA-prosessin yhteydessä havaittiin tarve tarkistaa Joukokylässä ja Kempasvaaralla sijaitsevien, yhteensä 13 kohteen, nykyinen tilanne ja selvittää, ovatko rakennukset edelleen olemassa. Tämän vuoksi kyliin tehtiin maastokäynti elokuussa 2025, jotta kohteet voitiin valokuvata ja niiden nykytila dokumentoida.

Maastokäynti alueelle toteutettiin 25.8.2025. Maastotöistä ei tiedotettu kiinteistönomistajille etukäteen. Kuvaajalla oli kuitenkin mukanaan tiedote, joka annettiin asukkaille heidän tavattaessa tai jätettiin tarvittaessa postilaatikkoon. Maastokäyntien aikana rakennukset dokumentoitiin valokuvaamalla. Rakennusten sisätiloja ei tutkittu. Kempasvaaralla sijaitsevia rakennuksia ei pystytty valokuvaamaan, sillä sinne vievää yksityistietä ei ollut mahdollista käyttää. Valokuvat ovat Rambollin Laura Kämäräisen ottamat.

Selvitystyö on tehty Tervakankaan tuulivoimapuisto Ky:n (osa Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energia) toimeksiannosta. Selvitystyön on laatinut konsulttina Ramboll Finland Oy. Rakennuskannan tarkistusta varten tehdyt maastot on tehnyt Laura Kämäräinen ja raportin laadunvarmennuksen on tehnyt insinööri (AMK) Tiina Heikkilä.

2. Tarkistettut rakennukset

2.1 Joukokylä

Kuva 2-1. Joukokylän tarkistettut rakennukset numeroituna kartalla

34 Korkea

Osoite: Taivalkoskentie 260

Valmistunut: Ei tiedossa.

Käyttötarkoitus: asuinrakennus, ei käytössä

Hankealueen pohjoispuolella sijaitsee autiotalo Korkea. Se sijaitsee peltoaukealla, yksinäistalona, Joukokylästä Suolijärvelle johtavan tien varressa. Pihapiirissä on maalaamaton, suurikokoinen, hirsinen asuinrakennus ja maalaamaton hirsi- ja lautarakenteinen navetta. Sekä talossa että navetassa on ehyt peltikatto. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

Autiotalo Korkea. Kuva vuodelta 2025

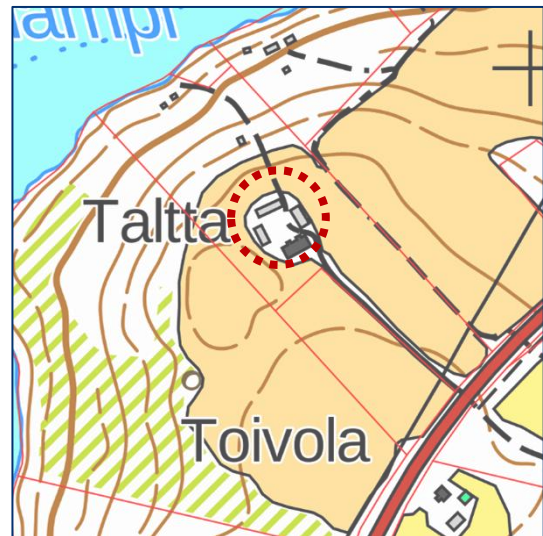
35 Taltta

Osoite: Taivalkoskentie 274a

Valmistunut: 1931

Käyttötarkoitus: asuinrakennus, vain kesäkäytössä

Taltan pihapiiri on vanha asuinpaikka. Taltan rakennus on palanut vuonna 1931 ja samana vuonna on alettu rakentaa uutta. Asuinrakennuksen lisäksi pihapiirissä on hirsinen navetta (1950-51) ja liiteri/talli/varastorakennus (1933-35) sekä uudempi lato/navettarakennus (1945). Taltan rakennukset ovat vain kesäkäytössä. Taltta on ulkoisesti säilynyt hyvin rakentamisaikakauden asussa. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

Taltan pihapiiri ja päärakennus. Kuva vuodelta 2025

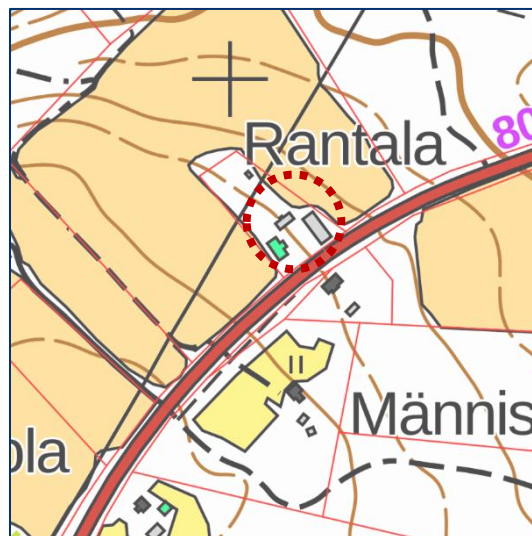
36 Rantala

Osoite: Taivalkoskentie 276

Valmistunut: 1910

Käyttötarkoitus: lomarakennus

Rantalan pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, navetta, aitta ja savusauna. Asuinrakennusta vastapäätä on hirsinen vuonna 1945 rakennettu navetta. Rakennus on nykyisin enää kesäkäytössä. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

Rantalan päärakennus. Kuva vuodelta 2025

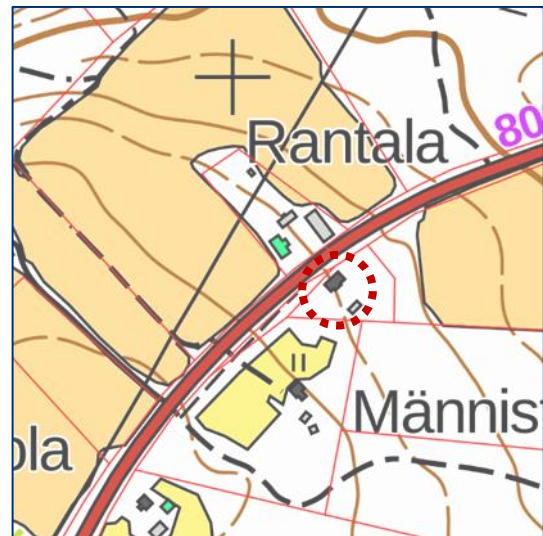
37 Raitala

Osoite: Taivalkoskentie 275b

Valmistunut: 1955

Käyttötarkoitus: asuinrakennus (entinen Terveystalo)

Tien toisella puolella Rantalaa on Joukokylän entinen Terveystalo. Se on rakennettu sodan jälkeen vuonna 1955. Talon on suunnitellut rakennusmestari K. Hautamäki. Terveystalo on myöhemmin otettu asuinkäyttöön. Talo edustaa jälleenrakennuskauden rakentamista, ja se on säilyttänyt hyvin tuon ajan rakentamiseen liittyviä piirteitä: talossa on vaakavuoraus ja hillitty vaaleankeltainen väritys. Ikkunat ovat jälleenrakennuskauden tyyliä, ja samanlaiset ikkunat ovat Joukokylällä 1940-luvulla rakennetussa Tienhaaran talossa. Entinen Terveystalo on kyläkuvassa tärkeä rakennus käyttö- ja rakennushistoriansa kannalta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

Rantalan vanha Terveystalo. Kuva vuodelta 2025.

38 Toivola

Osoite: Taivalkoskentie 273

Valmistunut: ei tiedossa

Käyttötarkoitus: lomarakennus

Pihapiirissä sijainnut vanha hirsirunkoinen asuinrakennus on purettu vastikään, uudempi hirsimökki ja hirsinen maalaamaton piharakennus säilynyt.

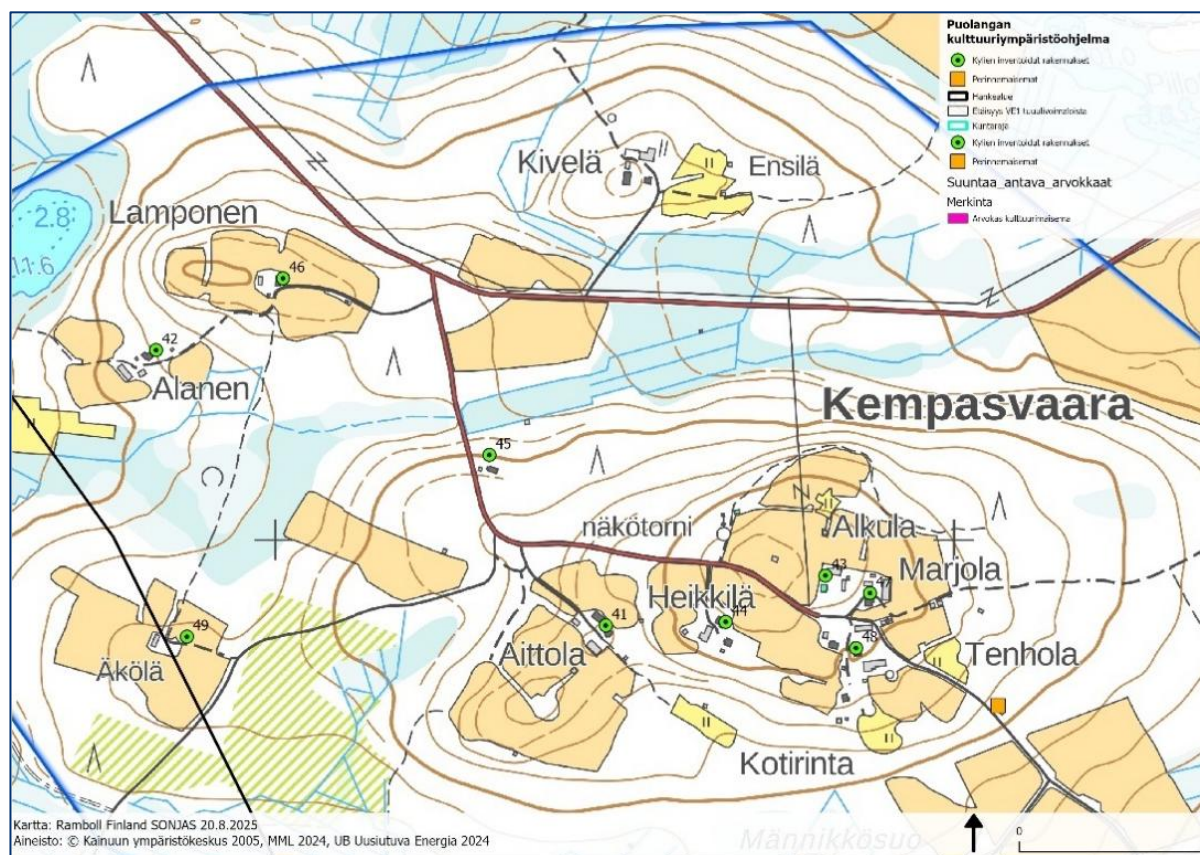

Toivolan pihapiirissä sijaitseva uudempi kesämökki, jonka etualalta purettu vanha hirsirunkoinen asuinrakennus ja oikeanpuoleisessa kuvassa vanha maalaamaton hirsinen piharakennus. Kuvat vuodelta 2025.

Toivolan vanha asuinrakennus. Kuva elokuulta 2003. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

2.2 Kempasvaara

Kuva 2-2. Kempasvaaran tarkistettut rakennukset numeroituna kartalla.

41 Aittola

Osoite: Kempasvaaranti 5

Valmistunut: 1951,1981

Käyttötarkoitus: asuinrakennus

Aittolan entinen nimi on Korkia-aho. Tilä on perustettu vuonna 1788. Aittolassa on kaksi asuinrakennusta: vanhempi on rakennettu vuonna 1951 ja uudempi vuonna 1981. Navetta on 1950-luvun alusta. Tilan vanhin rakennus on 1800-luvulla rakennettu kaksiosainen vilja-aitta. Alanne on lohkaistu Lamposen tilasta vuonna 1937. Tilan ensimmäinen, hirsirunkoinen asuinrakennus on vuodelta 1939. Uudempi on valmistunut vuonna 1969. Tilä on ollut asumattomana vuodesta 1983 lähtien. Tilalla on asuinrakennusten lisäksi navetta ja aitta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

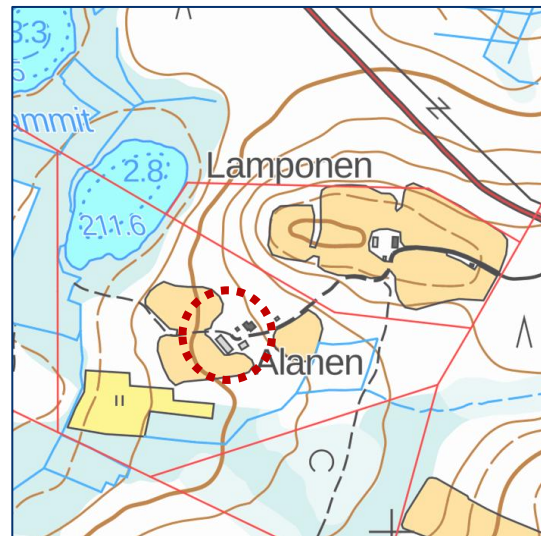
42 Alanen

Osoite: Kempasvaaranti 1b

Valmistunut: 1939

Käyttötarkoitus: asuin- ja talousrakennus

Tilan ensimmäinen, hirsirunkoinen asuinrakennus on vuodelta 1939. Uudempi on valmistunut vuonna 1969. Tila on ollut asumattomana vuodesta 1983 lähtien. Tilalla on asuinrakennusten lisäksi navetta ja aitta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

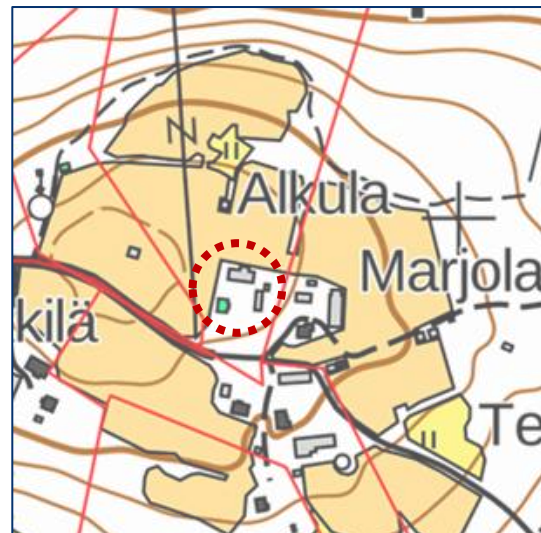
43 Alkula

Osoite: Kempasvaarantie 8b

Valmistunut: 1939

Käyttötarkoitus: loma- ja talousrakennuksia

Alkula, entinen Kempas, on Kempasvaaran kantatila. Nykyinen Alkulan talo sijaitsee vaaran korkeimmalla kohdalla. Alkulan pihapiirin rakennukset on tehty sotien aikana tai niiden jälkeen. Pää-rakennus on vuodelta 1954. Vanhempi navetta on vuodelta 1942 ja uudempi vuodelta 1962. Riihi sijaitsee hieman pihapiirin ulkopuolella. Alkulan uudemman navetan seinärakenteissa on käytetty harvinaista puupölkkymuurausta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

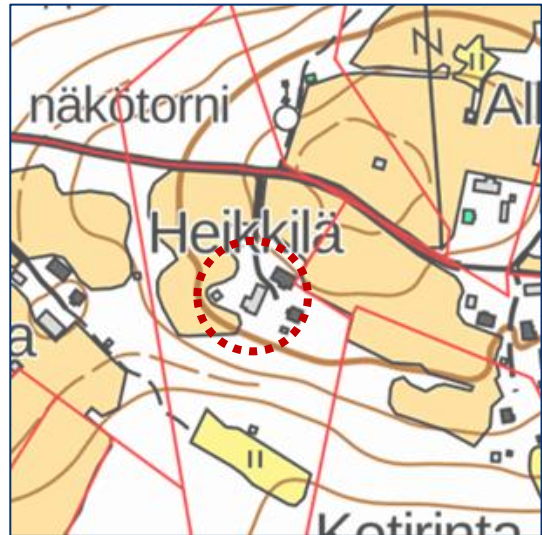
44 Heikkilä

Osoite: Kempasvaarantie 7

Valmistunut: 1927

Käyttötarkoitus: asuin- ja talousrakennus

Heikkilän vanha asuinrakennus on siirretty nykyiselle paikalleen Kemppaan pihapiiristä jo vuonna 1927. Rakennuksessa oli alun perin malkakatto. Heikkilän uudempi asuinrakennus on vuodelta 1981. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

45 Ketola

Osoite: Kempasvaarantie 2

Valmistunut: 2005-2012

Käyttötarkoitus: asuinrakennus

Ketolan vanha asuinrakennus on purettu ja vanhan rakennuksen paikalle rakennettu uusi asuinrakennus välillä 2005-2012.

Ketolan vanha asuinrakennus vuodelta 1953 siirrettiin nykyiselle paikalleen vuonna 2002 ja samalla rakennusta korjattiin. Sen jatkeena oli navetta, joka oli erottunut asuinrakennuksesta lautarakenteisella porstualla. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

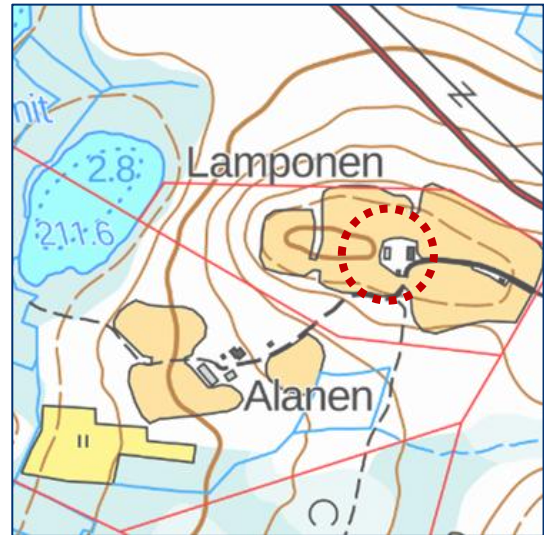
46 Lamponen

Osoite: Kempasvaaranti 1a

Valmistunut: 1951

Käyttötarkoitus: asuinrakennus

Lamponen tilan aiempi nimi on Lamminvaara, joka on ollut kruununtila. Tilan hirsisen asuinrakennuksen vanhin osa, pirtti, on vuodelta 1951. Kamarit on tehty vuonna 1956. Aiempi asuinrakennus on sijainnut samalla paikalla. Vanhasta pirtistä on tehty vuonna 1954 talli, lato ja halkoliiteri. Vanha navetta on purettu sotien jälkeen. Lamposessa on, perimätiedon mukaan, vuosina 1815–1816 rakennettu kaksikerroksinen lautakattoinen aitta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

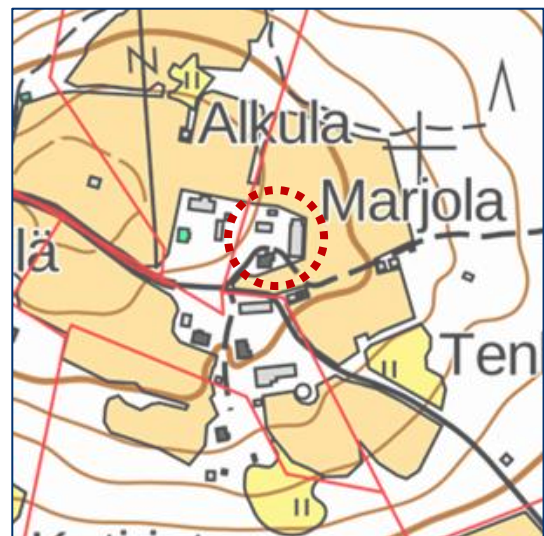
47 Marjola

Osoite: Kempasvaarantie 9d

Valmistunut: 1958

Käyttötarkoitus: asuin- ja talousrakennus

Marjolan pihapiiri sijaitsee Kempasvaaran laella. Puolitoistakerroksinen asuinrakennus on vuodelta 1958. Rakennusta on laajennettu saunaosastolla vuonna 1983. Navetta on tehty ns. liukuvalutekniikalla vuonna 1963. Muita pihapiirin rakennuksia ovat varastorakennus ja liiteri. Tilaan kuuluvat vielä hirsirakenteinen luhti, aitta, riihi ja riihilato. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

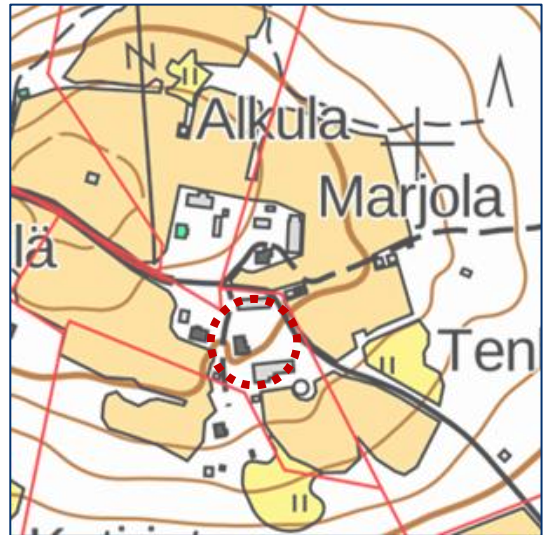
48 Tenhola

Osoite: Kempasvaarantie 9b

Valmistunut: 1958

Käyttötarkoitus: asuinrakennus

Tenhola pihapiiri sijaitsee Kempasvaaran laella. Asuinrakennus on vuonna 1958 rakennettu puoli-toistakerroksinen talo. Sitä on laajennettu vuonna 1979. Navetta on vuodelta 1972. Varasto- ja tallirakennus vuodelta 1983 ja sauna vuodelta 1965. Pihapiirin vanhin rakennus on vuodelta 1857 oleva aitta. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.).

49 Äkölä

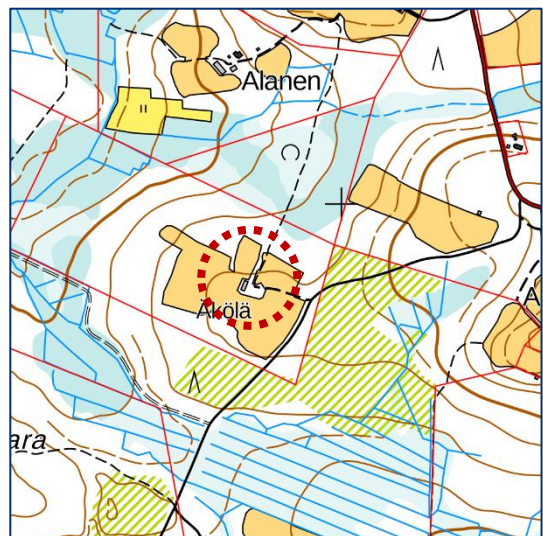
Osoite: -

Valmistunut: 1934

Käyttötarkoitus: asuinrakennus

Äkölän asuinrakennus on ollut Kempasvaaran vanhimpia rakennuksia. Se on salvettu jo vuonna 1934. Talo oli keskeneräinen melkein 20 vuotta ennen kuin se rakennettiin loppuun. (Tervonen, P. & Karvonen M. 2005.)

Rakennus ei ole enää käytössä ja ilmakuvien perusteella katto on osittain sortunut.

3. Lähteet

Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA). Saatavissa:

https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_17%20Kainuu.pdf

Tervonen, p. ja Karvonen, M. 2005. Vaarojen kätköistä: Puolangan kulttuuriympäristöohjelma. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:952-11-2050-9>